NTNU **S-sak 17/09**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

16.03. 2009 HMS/KGU

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: HMS Årsrapport 2008

Tilråding:

Styret tar HMS Årsrapport for 2008 til etterretning.

Sammendrag

Det drives mye godt HMS-arbeid ved NTNU. Enhetene rapporterer stadig bedre ivaretakelse av sikkerhet ved arbeid i laboratorier og verksteder. Det rapporteres om at forbruk av energi og intern transport har gått ned. Sykefraværet er stabilt og lavt. Det er gjennomført en rekke HMS-kurs overfor både ledere, HMS-koordinatorer og verneombud. Det systematiske HMS-arbeidet er imidlertid en kontinuerlig forbedringsprosess som aldri kan avsluttes. NTNU har potensial for forbedring i en rekke HMS-relaterte problemstillinger. Omtrent halvparten av NTNUs enheter har gjennomført prosesser med fokus på arbeidsmiljø i etterkant av NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse. Når neste arbeidsmiljøundersøkelse gjennomføres i 2009/10 er det ønskelig at flere ser det som hensiktsmessig å gjennomføre slike prosesser. Stadig flere ivaretar sikkerhet ifm feltarbeid, men det er fortsatt mange som drar på feltarbeid uten å forholde seg til NTNUs vedtatte retningslinjer for ivaretakelse av sikkerhet ifm med feltarbeid. Det er ønskelig at alle som drar ut i felt kan vise til dokumentert vurdering av risiko og ivaretakelse av sikkerhet. Til tross for at NTNU har hatt fokus på å redusere alle former for avfall viser rapporten at avfallsmengdene fortsatt går opp. Det ble samlet inn mer papir i 2008 enn i 2007, mange enheter har ikke iverksatt foreslåtte tiltak for å redusere papirbruken. Det er ønskelig at denne trenden snur i løpet av 2009.

Det ble i 2008 gjennomført en overordnet Risiko- og sårbarhetsanalyse av NTNUs virksomhet. Det er definert en rekke farer / uønskede hendelser som skal danne grunnlag for revisjon av NTNUs overordnede beredskapsplan i 2009. En del av dette arbeidet omfatter også å få på plass en overordnet dialog med kommunen, fylkesmannen og lokal avdeling av Direktoratet for sikkerhet og beredskap, og gjennomføring av øvelser.

Det har kommet nye krav til dokumentasjon og gjennomføring av brannvernarbeidet og det er ønskelig at dette prioriteres høyere fremover.

2/3 av de enhetene som sier de deler lokaler med andre (eks. SINTEF, St.Olavs Hospital), rapporterer at de har inngått skriftlig samordningsavtale med den enheten de deler lokaler med. Det er noe ulikt detaljnivå på avtalene. Det er ønskelig at alle som deler lokaler med andre har inngått skriftlig samordningsavtale og at ansvarsforhold er tydelig beskrevet og kjent for alle involverte.

¼ av enhetene mener bedre dusj og garderobeforhold vil gjøre det mer attraktivt å sykle / gå til / fra NTNU, og 1/3 av enhetene rapporterer at de ikke har garderobe for ansatte som ønsker å skifte klær etter å ha gått / syklet. Det er ønskelig at NTNU kan tilby akseptable garderobeforhold til ansatte som ønsker å gå / sykle. Det er et godt miljøbidrag og det er et tiltak som legger til rette for at ansatte kan være fysisk aktive i tilknytning til arbeidet.

HMS-systemet er NTNUs viktigste verktøy i arbeidet mot vedtatte mål for HMS og det kan se ut til at mange av de verktøy som er tilgjengelige har effekt. Det er imidlertid nødvendig med en mer nøyaktig og utfyllende beskrivelse av HMS-ansvar enn det en har i dagens versjon. I tillegg vil det bli etablert noen nye retningslinjer.

Vedlegg: HMS Årsrapport 2008

NTNU forvalter, fornyer og formidler kunnskap. NTNU har som mål å kjennetegnes ved å være kvalitetsbevisst, nyskapende og utadvendt. I NTNUs virksomhet ses menneskene som den viktigste ressurs. NTNU arbeider for et arbeids- og læringsmiljø som inspirerer og utfordrer, der kreativitet, vilje til konstruktiv problemløsning og evne til kritisk vurdering forenes. Systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet (HMS) ses som et viktig virkemiddel i dette arbeidet og NTNU har vedtatt følgende mål:

- Gjennom å sikre de ansatte gode, trygge og personlighetsutviklende oppgaver, skal NTNU skape et arbeidsmiljø som stimulerer til å være kreativ, konstruktiv og kritisk. NTNU skal sikre studentene et godt læringsmiljø gjennom god tilrettelegging av faglige forhold, velferd og det fysiske arbeidsmiljø. Arbeids- og læringsmiljøet skal fremme arbeidsevne, læring, helse og trivsel, og verne mot arbeidsrelatert sykdom og arbeidsulykker.
- Miljøbevissthet skal prege alle deler av Universitetets virksomhet. NTNU skal kontinuerlig arbeide for å redusere belastningen på det ytre miljø gjennom miljøvennlig drift.
- NTNU skal tilfredsstille kravene i gjeldende arbeids-, lærings- og miljølovgivning.

Et sentralt delmål er å få alle i organisasjonen til å erkjenne og ta sin del av ansvaret for HMS. Et annet delmål er å få gjennomført systematisk kartlegging av de utfordringene innen HMS som kan danne grunnlag for handlingsplaner og prioriterte tiltak.

Innholdsfortegnelse:

1 Innledning 1

2 NTNUs sentralt organiserte HMS-arbeid 1

2.1 Arbeidsmiljøutvalget ... 2
2.2 HMS-systemet ... 2
2.3 Kurs og undervisning ... 2
2.4 Rosenborgsaken ... 3
2.5 Fakultet og avdelinger ... 3
2.6 Helse ... 4
2.6.1 Ergonomi ... 4
2.6.2 Inkluderende arbeidsliv ... 4
2.6.3 Målrettede helseundersøkelser ... 5
2.6.4 Meldte yrkessykdommer ... 5
2.6.5 Psykososiale og organisatoriske forhold ... 5
2.7 Miljø ... 5
2.7.1 Avfall ... 6
2.7.2 Energi / vann ... 8
2.7.3 Innkjøp ... 9
2.7.4 Transport ... 9
2.8 Sikkerhet og beredskap ... 10
2.8.1 Beredskap ... 10
2.8.2 Stoffkartotek ... 11
2.8.3 Strålevern ... 11
2.8.4 Brannvern ... 11
2.8.5 Avvik ... 11

3 Enhetenes HMS-rapporter 14

3.1 Helse ... 15
3.1.1 NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse ... 15
3.1.2 NTNU som inkluderende arbeidsplass ... 16
3.2 Miljø ... 17
3.2.1 Avfall ... 17
3.2.2. Transport ... 17
3.3 Sikkerhet ... 18
3.3.1 Kjemikalier og farlige stoffer ... 19
3.3.2 Maskiner, verktøy og utstyr ... 19
3.3.3 Feltarbeid ... 20

4 Forslag til mål og tiltak i 2009 20

4.1 Helse ... 20
4.1.1 NTNU som Inkluderende arbeidsplass ... 20
4.1.2 NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse ... 21
4.1.3 Målrettede helseundersøkelser ... 21
4.1.4 Arbeidstakerregister ... 21
4.2 Miljø ... 21
4.2.1 Avfall ... 22
4.2.2 Energi og vann ... 22
4.2.3 Innkjøp ... 22
4.2.4 Transport ... 22
4.3 Sikkerhet og beredskap ... 23
4.3.1 Beredskap ... 23
4.3.2 Sikkerhet i laboratorier og verksteder ... 23
4.3.3 Sikkerhet ved feltarbeid ... 23
4.3.4 Strålevern ... 24
4.3.5 Brannvern ... 24
4.4 Forslag til prioritert tiltaksliste: ... 24

1 Innledning

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) ble opprettet i 1996 som en videreføring av Universitetet i Trondheim. NTNU har en teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil og har hovedansvaret for utdanning og forskning innenfor teknologi i Norge. Universitetet har samtidig et bredt fagtilbud innenfor humaniora og estetiske fag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. NTNU gir profesjonsutdanning i psykologi, medisin, arkitektur, ingeniørfag, billedkunst og musikk, og driver en omfattende lærerutdanning. NTNU har 20 000 studenter og rundt 5000 ansatte fordelt på 7 fakultet, 53 institutt og stabsavdelinger. NTNU eier / disponerer 550 000 kvm arealer, herunder over 100 laboratorier.

NTNUs styre vedtar de overordnede mål, strategier og planer for arbeidet med HMS ved NTNU. HMS er et lederansvar. Som daglig leder har Rektor det overordnede ansvar for at styrets mål og gjeldende regelverk innen HMS realiseres ved NTNU. I det daglige arbeidet er ansvaret for HMS plassert hos linjeledelsen på alle nivå i organisasjonen. Linjeledere har et særlig ansvar for å motivere og inspirere alle ansatte og studenter til forpliktende og aktiv deltakelse i arbeidet med HMS.

Det skal legges til rette for at HMS-relaterte problemer løses på lavest mulig nivå etter hvert som de oppstår, slik at medarbeidere og studenter ikke utvikler arbeidsrelatert sykdom, utsettes for arbeidsulykker, eller at virksomheten forårsaker negativ påvirkning på ytre miljø.

NTNUs systematiske arbeid med HMS er en integrert del av institusjonens styringssystem og er beskrevet i NTNUs HMS-håndbok. NTNU har implementert miljøledelse som en del av organisasjonens HMS-system på grunnlag av krav i ISO 14001/4 Miljøstyringssystemer.

I arbeidet mot målene innen HMS finnes et bredt spekter av utfordringer og tiltak. Denne rapporten gir et oversikstbilde over aktiviteter, utfordringer og måltall. Rapporten består av tre deler.

I første del gis en oversikt over aktiviteter og tiltak som er organisert fra og drevet av NTNUs sentrale ledelse og administrasjon. Det gis også en oversikt over måltall for HMS; avvik, sykefravær, omfang av opplæring, og tall som indikerer belastninger på ytre miljø.

Del to er et sammendrag av årsrapporter for HMS fra NTNUs enheter. Alle fakultet, institutt, avdelinger og seksjoner har avlagt rapport ved å besvare et elektronisk spørreskjema. HMS-avdelingen har foretatt all behandling av innkomne data.

I siste del av årsrapporten trekkes erfaringer fra 2008 sammen som grunnlag for forslag til tiltak mot vedtatte mål i 2009.

2 NTNUs sentralt organiserte HMS-arbeid

NTNUs sentrale HMS-arbeid ivaretas av avdelinger i Sentral ledelse og administrasjon og følges av Arbeidsmiljøutvalget. Årsrapporten gir en oversikt over aktuell aktivitet. Det er innhentet måltall for HMS i form av oversikt over avvik, sykefraværsstatistikker og ulike typer HMS-relatert opplæring. I tillegg gis en oversikt over miljøaspekter ved innkjøp, energiforbruk, transportforbruk og avfall. Tall og opplysninger som presenteres er innhentet

fra Rikstrygdeverket, Drift og eiendom, Økonomiavdelingen, IT-avdelingen, Personalavdelingen og HMS-avdelingen.

2.1 Arbeidsmiljøutvalget

NTNUs Arbeidsmiljøutvalg (AMU) er et partssammensatt samarbeidsutvalg som skal bidra til at NTNU når sine overordnede HMS-mål. AMU deltar i planlegging og organisering av HMS-arbeidet og følger utviklingen i saker angående HMS ved NTNU. AMU består av fire representanter fra arbeidsgiver og fire representanter fra arbeidstaker. I tillegg har HMS-avdelingen to representanter og Studenttinget en representant, alle uten stemmerett. SINTEF og Studentsamskipnaden i Trondheim (SiT) har observatører i utvalget. Arbeidsgiver har hatt ledelse av AMU i 2008.

AMU har hatt syv møter, behandlet 45 saker og har hatt 27 saker til orientering i 2008. De viktigste sakene lå inn under følgende områder:

- Byggesaker, ombygginger, rehabiliteringer og nytt universitetssykehus.
- Meldte avvik (ulykker, skader og tilløp til ulykker) ved NTNU.
- Tilføyelser i NTNUs HMS-system.

2.2 HMS-systemet

HMS-systemet består av HMS-håndbok med retningslinjer, skjema og hjelpemidler og HMS-nettsider. På nettsidene er det temasider for aktuelle faktorer i arbeids- og læringsmiljøet, ivaretakelse av ytre miljø, sikkerhet og beredskap. For hver faktor er det gitt forslag til aktuelle hjelpemidler. Følgende oppdateringer av HMS-systemet er foretatt i 2008:

- NTNU og SINTEF har i samarbeid utviklet og publisert felles laboratorie- og verkstedhåndbok. Boken blir nå brukt i forbindelse med opplæring og i daglig arbeid, det er delt ut 6800 eksemplar til ansatte og studenter. Boka finnes også i engelsk utgave.
- HMS-temasidene oversatt til engelsk i 2008, publisering vil skje vinter 2009.
- Det har pågått et arbeid for å utvikle retningslinje for varsling, retningslinjen vil bli implementert i 2009.
- En har startet med Intern revisjon av NTNUs HMS-system. Hensikten er å undersøke i hvilken grad NTNU sitt HMS-system blir benyttet og hva som kan forbedres. Høsten 2008 og våren 2009 har en valgt å fokusere på hvordan NTNUs retningslinjer for feltarbeid fungerer i praksis.

2.3 Kurs og undervisning

HMS grunnkurset (40 timer) som har blitt gjennomført i samarbeid med SINTEF og SiT fra 1996, ble i 2008 lagt om fra å være et sammenhengende kurs over fire dager til å bli mer modulbasert. HMS-opplæringen er nå mer målrettet og tilpasset ulike brukergrupper. Det er utviklet flere nye kurstilbud:

- **HMS-plattformen** (to dager), deltakerne skal få oversikt over bestemmelser og bli i stand til å ivareta ansvar, roller og oppgaver innen HMS.
- **Risikovurdering** (fem timer), deltakerne skal få innføring i metode og systematikk for planlegging og gjennomføring av risikovurderinger.

- **HMS i laboratorier og verksteder** (to dager, fem + fire timer), deltagerne skal få kunnskap om aktuelle problemstillinger i laboratorier og verksteder.
- **Ergonomi** (fire timer), deltakerne skal få kunnskap om ergonomi ved dataarbeidsplassen og bli i stand til å tilrettelegge dataarbeidsplassen selv.
- **Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidsmiljøet** (en dag), deltakerne skal få kunnskaper om noen organisatoriske og psykososiale faktorer i arbeidsmiljøet, og innsikt i noen viktige verktøy.
- **Flussyrekurs** (tre timer)**,** kurset skal gi nødvendig informasjon i forhold til håndtering av hydrogenfluorid/flussyre (HF).
- **Strålevernkurs, ioniserende stråling** (en dag), deltakerne skal få innføring i ioniserende strålings natur og sikker bruk av radioaktive isotoper og røntgenkilder.
- **Strålevernkurs, lasere** (en dag), deltakerne skal få innføring i laserens egenskaper, faremomenter og vernetiltak, risikovurdering og regelverk.
- **Kontorpilates** (tre timer), målet med kurset er at deltakerne skal lære en metode som kan benyttes i hverdagen som et forebyggende verktøy for kroppen.
- **Miljø – din utfordring og ditt ansvar** (en halv dag), deltakerne skal få kunnskap om hvordan de kan foreta kartlegging av lokale miljøutfordringer som grunnlag for utarbeidelse av lokale miljømål og tiltak.

Høsten 2008 ble det i tillegg gjennomført HMS-seminar for ledere ved alle fakultet med tilhørende institutt, avdelinger og seksjoner. Seminaret var over 2 x fire timer og hadde i hovedsak samme innhold som HMS-plattformen, se over. Foreløpig har 155 ledere deltatt på del I og 99 på del II. To fakultet skal gjennomføre del II i mars 2009.

2.4 Rosenborgsaken

Ekspertutvalget, som ble utnevnt av Kunnskapsdepartementet i desember 2006, offentliggjorde sin endelige rapport i mai 2008. I rapporten konkluderte Ekspertutvalget med at det samlet sett ikke forelå forhøyet risiko for utvikling av kreft blant ansatte og studenter som hadde tilhold i laboratoriene ved Rosenborg. Analysene tydet imidlertid på at det kunne være en opphopning av hematologiske kreftformer blant personer med mangeårig tilknytning til laboratoriene og med grunnkurs i organisk kjemi.

NTNU har fulgt opp Rosenborgsaken i tråd med føringer fra Kunnskapsdepartementet. Den eksterne portalen om Rosenborgsaken er revidert. Det er skrevet en oppsummerende innledning, og strukturen er blitt klarere med entydige lenker til samtlige rapporter, utredninger og pressemeldinger i saken, se http://www.ntnu.no/rosenborgsaken.

2.5 Fakultet og avdelinger

Fakultet og avdelinger er viktige pådrivere i HMS-arbeidet ved sine respektive institutt og seksjoner. De koordinerer aktivitet, og de er bindeledd mellom sentrale avdelinger og lokale enheter ved å:

- Videreformidle aktuell informasjon elektronisk.
- Arrangere møter for samarbeid og drøftinger rundt planlegging og koordinering av HMS-aktivitet.
- Sørge for oppdaterte lokale HMS-nettsider.
- Gjennomføre aktuell opplæring overfor studenter og/eller ansatte.

2.6 Helse

NTNU skal legge til rette slik at ansatte og studenter har et arbeids- og læringsmiljø som fremmer helse og trivsel, og verner mot arbeidsrelatert sykdom og arbeidsulykker. En kan se gjennomført aktivitet innen definerte fagområder og måltall som sykefraværstall og oversikt over yrkessykdommer som indikatorer på om NTNU lykkes i dette arbeidet.

2.6.1 Ergonomi

HMS-avdelingen arbeider kontinuerlig med tilrettelegging av arbeidsplasser for å forebygge muskel-og skjelettplager, og for å tilrettelegge for ansatte som har fått plager. HMS-avdelingen hadde også i 2008 stor etterspørsel etter bistand for tilrettelegging av dataarbeidsplasser, spesielt fra stipendiater.

I forbindelse med utbyggingen av Universitetssykehuset St. Olavs Hospital har HMS-avdelingen bidratt med ergonomisk rådgivning mht innkjøp av utstyr i Byggfase 2. I dette arbeidet har det spesielt vært fokus på universell utforming med fleksible løsninger som kan passe for alle. Et eksempel er hev- og senkbare sterilbenker i IKMs laboratorier i Gastrobygget.

2.6.2 Inkluderende arbeidsliv

Hovedmålene i NTNUs avtale om inkluderende arbeidsliv (IA) med Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) er å øke ansattes nærvær. I 2008 har en lagt vekt på tilrettelegging av arbeid og arbeidsplasser for ansatte. En har sørget for bedret ergonomi, omdefinering av arbeidsoppgaver eller for at ansatte har blitt omplassert. Dette har bidratt til forebygging av sykefravær, og det har ført til at ansatte ikke har falt ut av arbeidslivet.

1. mars 2007 kom lovendringer i Folketrygdloven og Arbeidsmiljøloven som sikrer tettere oppfølging av sykmeldte. For NTNU har lovendringene medført hyppigere dialogmøter. HMS-avdelingen har deltatt i flere av disse møtene. Det har vært tett samarbeid mellom NTNU, NAV og fastlegene.

Personalavdelingen har i 2008 etablert en styringsgruppe for IA-arbeidet ved NTNU, med representanter fra NAV, tillitsvalgte, HMS-avdelingen, Personalavdelingen og SVT-fakultetet. Styringsgruppen har forenklet og fornyet NTNUs handlingsplan for inkluderende arbeidsliv. I tillegg har gruppen ivaretatt den formelle kontakten med NAV.

Statistikk over legemeldt sykefravær kan ses som en indikator på om NTNU lykkes i IA-arbeidet. All statistikk over sykefraværet er hentet fra Rikstygdeverkets database, se tabell 1.

År	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
2004	3,7 %	3,6 %	3,5 %	2,8 %
2005	3,0 %	3,1 %	3,8 %	3,5 %
2006	3,5 %	3,4 %	4,1 %	3,7 %
2007	3,6 %	3,6 %	4,0 %	3,5 %
2008	3,7 %	3,3 %	3,9 %	

Tabell 1.

Tabell 1 viser at sykefraværet ved NTNU er forholdsvis stabilt, dette er også tilfellet i statlig forvaltning og landet som helhet. NTNU har fortsatt lavt fravær i forhold til andre virksomheter, se tabell 2.

	3. kvartal 2008	3. kvartal 2007	3. kvartal 2006	3. kvartal 2005	3. kvartal 2004
Egen virksomhet	3,9 %	4,0 %	4,1 %	3,8 %	3,5 %
Undervisning	5,3 %	5,3 %	5,6 %	5,2 %	5,0 %
Statlig forvaltning	5,8 %	5,9 %	5,8 %	5,6 %	5,3 %
Hele landet	6,1 %	6,0 %	6,1 %	5,9 %	5,7 %

Tabell 2.

2.6.3 Målrettede helseundersøkelser

Målrettede helseundersøkelser er en del av det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet ved NTNU. Helseundersøkelse er aktuelt overfor ansatte som har arbeidsoppgaver med mulig helseskadelig eksponering for: Kjemikalier, støy, støv, asbest, varmt arbeid, biologiske faktorer, dykking, bergarbeid og ioniserende stråling. I 2008 har HMS-avdelingen fullført gjennomføring av målrettede helseundersøkelser ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi. I tillegg har en satt i gang med gjennomføring av målrettede helseundersøkelser overfor ansatte ved Teknisk avdeling.

2.6.4 Meldte yrkessykdommer

NTNU meldte i 2008 to tilfeller av yrkessykdom til Direktoratet for arbeidstilsynet, en larmskade og en kontakteksem. NTNU har i tillegg fått informasjon om at det er meldt to yrkessykdommer (mulig sammenheng mellom laboratoriearbeid og utvikling av hematologisk kreftsykdom) - en fra tidligere Rosenborg og en fra NTH.

2.6.5 Psykososiale og organisatoriske forhold

NTNU gjennomførte for første gang spørreskjemaundersøkelse vedrørende arbeidsmiljø blant alle ansatte i 2007, *se* *http://www.ntnu.no/hms_2007*. I januar 2008 fikk alle institutt, avdelinger og seksjoner overlevert resultat for sine respektive enheter. Alle ble anbefalt å involvere verneombud i arbeidet med resultatene, og å presentere resultat for alle medarbeidere. Enhetene ble også anbefalt å gjennomføre gruppearbeid eller lignende arbeidsform, med involvering av alle ansatte, for å diskutere resultat og utarbeide og prioritere tiltak, se også kapittel 4.3.2.

2.7 Miljø

NTNU arbeider kontinuerlig for at organisasjonen skal være preget av miljøbevissthet. NTNUs Miljøutvalg gir råd om felles miljøtiltak som går på tvers av enhetene. Miljøutvalget har representanter fra Teknisk avdeling, Innkjøpsseksjonen, HMS-avdelingen, Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi, Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse, Institutt for energi- og prosessteknikk, Program for utviklingssamarbeid og en studentrepresentant.

NTNUs miljøprofil ”For et rent miljø” ble benyttet i kampanjemateriell i flere kampanjer i 2008.
5. mai 2008 ble NTNUs miljødag arrangert for første gang. Dagen ble gjennomført med følgende markeringer:

- **”Friskusaksjonen”,** et inspirasjonstiltak for å få flere ansatte og studenter til å gå eller sykle til universitetet. Friskusaksjonen ble gjennomført for første gang i 2007.

Aksjonen ble til i tett samarbeid med Politiet, Trygg Trafikk, NTNUI, NTNU BIL og Sykkelbua. Det var markering både på Dragvoll og Gløshaugen, med utdeling av små gaver og frukt til ca. 700-800 friskuser.

- **Så fint at du tar buss i dag**! Markering på bussrute 5, utdeling av miljøkort til passasjerene med oppfordring om å fremme forslag til miljøtiltak.
- **Bruk videokonferanser - fly mindre**, miniseminar om bruk av videokonferanseutstyr.
- **Tenk gjenbruk og materialgjenvinning**, stand for mottak av diverse småelektronikk, belysning, batterier og briller til gjenbruk eller materialgjenvinning.

IT-avdelingen har startet arbeid med "Grønn IT", men i et noe mindre omfang enn opprinnelig planlagt. De har sørget for virtualisering av servere, det vil si at en nå kan kjøre langt flere oppgaver/systemer på samme fysiske server, noe som sparer miljø og energi. IT-avdelingen har etablert nesten 80 slike servere og aktiviteten ligger foran oppsatt plan.

Av skrivere som IT-avdelingen har ansvar for, erstattes stadig flere tradisjonelle skrivere med skrivere som har kortleser. IT-avdelingen drifter nå totalt 23 skrivere med kortleser.

Studentsamskipnaden i Trondheim (SiT), Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST) og NTNU delte ut Miljøkopp med kaffeavtale til 5100 (2007: 5 560) nye studenter ved immatrikuleringen i 2008. Det ble solgt 100 000 kopper kaffe i termokoppen. Dette er omtrent på samme nivå som i 2007 (104 000), men en har i samme periode hatt en nedgang på ca 35 000 solgte kaffekopper totalt.

2.7.1 Avfall

NTNU arbeider kontinuerlig for å redusere total avfallsmengde, øke andel avfall til gjenvinning, utvikle effektive systemer for håndtering av avfall, utplassere avfallsbeholdere og miljøstasjoner, og med god skilting og merking. Total avfallsmengde i 2008 var 1798,8 tonn (2007: 1707,1, 2006: 1632,5 tonn). NTNU har i dag avfallssortering i 9 hovedfraksjoner (2007: 10, 2006: 9). Det ble i 2007 inngått rammeavtale med miljøsertifisert renovatør for håndtering og avhending av farlig avfall, alt farlig avfall er levert til denne renovatøren i 2008.

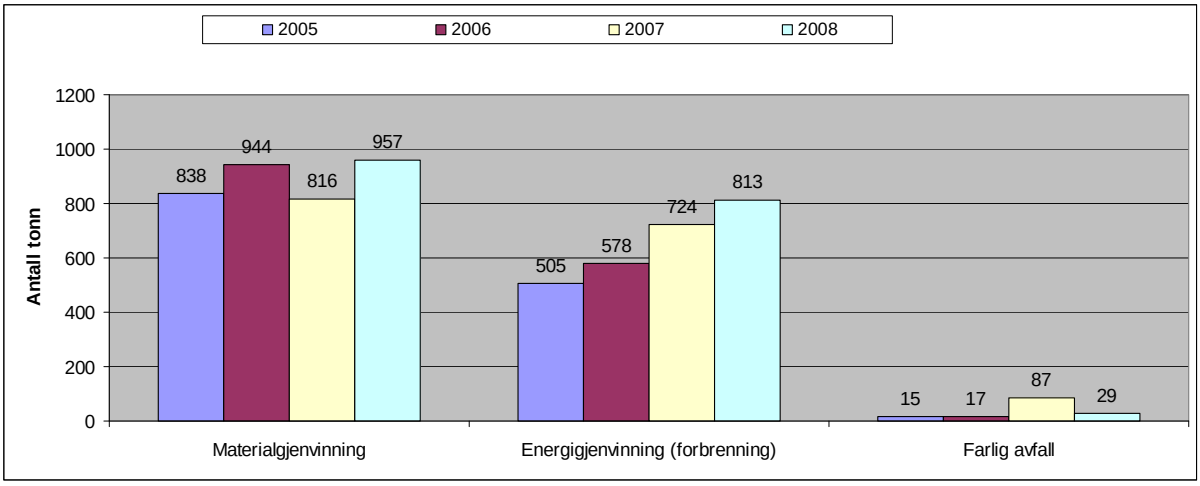

Diagram 1. Avfall til forskjellige former for gjenvinning og mengder.

For å redusere produksjon av avfall er det lagt opp til økt bruk av elektroniske tjenester, både innen administrative enheter og innen studier og undervisning. Alle ansatte og studenter har

mulighet til å sortere papiravfall ved egen arbeidsplass. Det ble til sammen samlet inn 342,3 tonn papir/papp i 2008 (2007: 291 tonn, 2006: 296 tonn).

Fra høsten 2007 er det innført sortering av ren plast til materialgjenvinning ved enheter med mye industriplastavfall. Det er foreløpig innlevering ved Realfagbygget, Bygningsingeniøravdelingen og ved Medisinsk teknisk forskningssenter. I 2008 ble det samlet inn 0,3 tonn plast til materialgjenvinning (2007: 0,08 tonn).

Det ble avhendet til sammen 76 tonn elektronisk avfall fra NTNU i 2008 (2007: 53,6 tonn, 2006: 101,8 tonn). Restavfall er den største avfallsfraksjonen fra NTNU med 813 tonn i 2008 (2007: 724, 2006: 578). Trondheim renholdsverk sørger for energigjenvinning. På denne måten bidrar NTNU indirekte til oppvarming av egne bygninger.

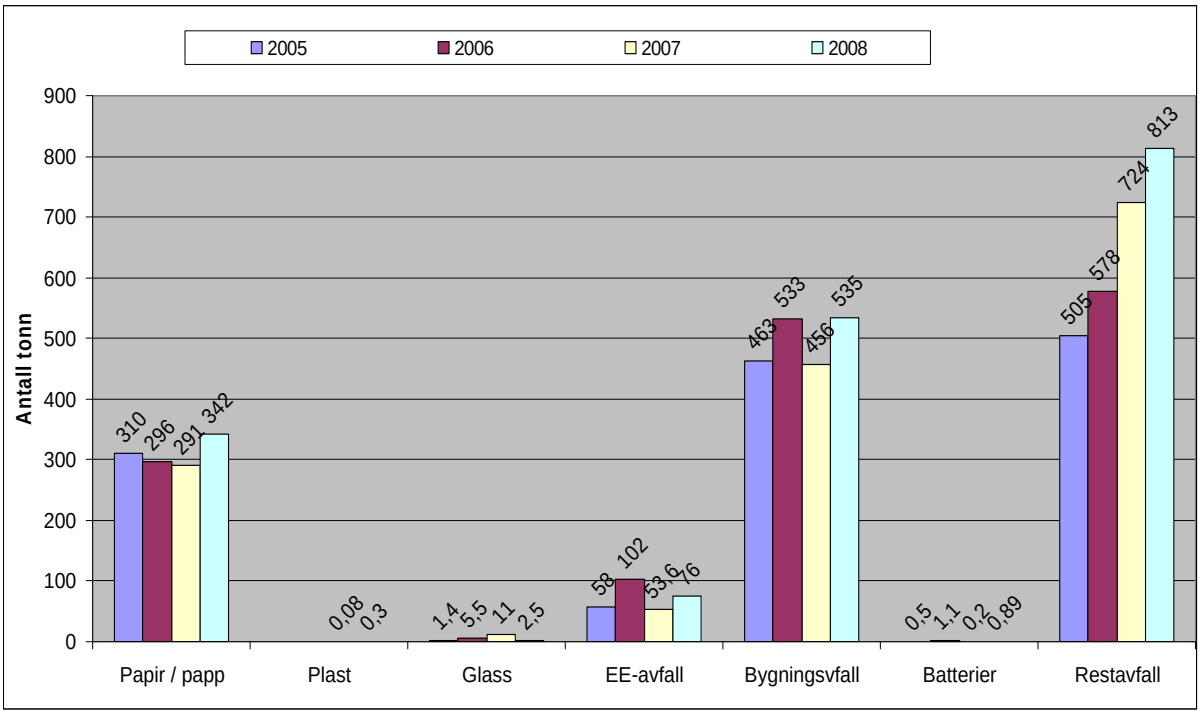

Diagram 2. Avfallsfraksjoner og mengder.

Diagrammet viser en økning i avfallsmengder i alle de store fraksjonene, også restavfall. En kan altså ikke forklare økning i avfall til gjenvinning med nedgang i antall tonn restavfall.

NTNU inngikk samarbeidsavtale med Fair allocation of infotech resources (FAIR) om gjenbruk av IKT-utstyr i juni 2007. En har estimert at NTNU har ca. har 8.000 - 10.000 PC'er i daglig bruk, med en gjennomsnittlig brukstid på ca. tre år. Dette innebærer at det årlig skiftes ut et vesentlig antall PC'er. FAIR oppgir at en PC som er brukt i tre år kan ha en brukstid på nye tre-fem år i et utviklingsland. FAIR sørger for at utstyr fraktes tilbake til Norge for godkjent materialgjenvinning etter at det er brukt i utviklingsland. I 2008 ble det til sammen levert 6965 kg elektronisk utstyr til FAIR, dette var NTNUs første levering til FAIR Se også www.fair.no.

2.7.2 Energi / vann

NTNU benytter i all hovedsak fjernvarme fra Trondheim energi til oppvarming av bygninger, og elektrisitet til drift av utstyr. Drift og Eiendom følger opp alt forbruk av energi og vann i et avansert sentralt driftskontrollanlegg. Fyringsolje er så godt som helt faset ut av NTNUs bygninger.

I årsrapport for 2008 er alle historiske energidata gradskorrigert. NTNUs energiforbruk var 135,3 GWh i 2008 (2007: 145,6 GWh), energiforbruk pr/kvadratmeter var 286 kWh i 2008 (2007: 308 kWh), se også diagram 3.

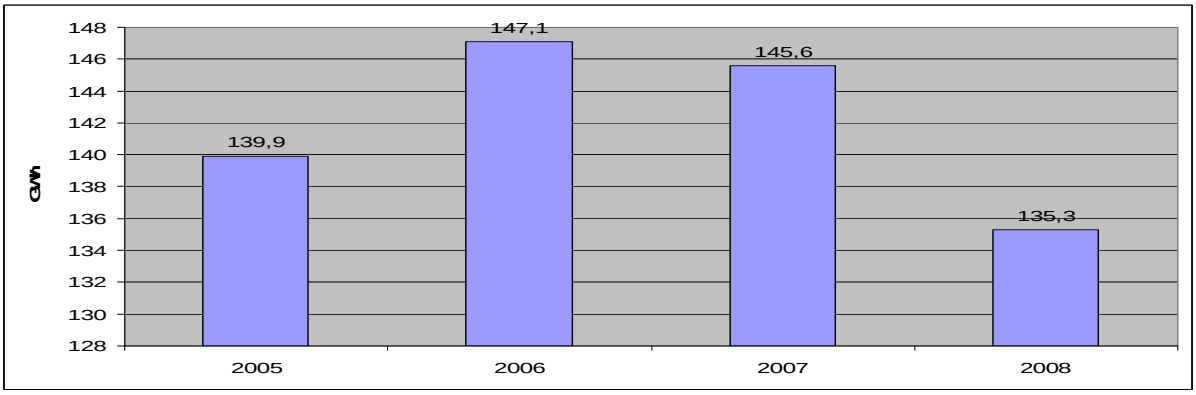

Diagram 3. Totalt energiforbruk siste fire år.

I følge Drift og eiendom er potensialet for redusert energibruk fortsatt stort. Den markante reduksjonen i 2008 er hovedsakelig resultat av tiltak utført i 2007 som man fikk helårseffekt av i 2008. I 2008 ble det i tillegg foretatt endring av driftstider og endret styring av en del ventilasjonsanlegg. Drift og eiendom satte også i gang flere tiltak for gjenvinning av varme.

NTNU har noen fagmiljø som bruker store mengder vann. I 2008 var det totale vannforbruket 259 507 m3 (2007: 269 103 m3). Denne reduksjonen ble oppnådd til tross for at det ble gjort en nedtapping og oppfylling i Havlaboratoriet på grunn av vedlikeholdsarbeider. Sentral driftskontroll har fått installert nytt overvåkingssystem og har god oversikt over vannforbruket til enhver tid. Dersom overvåkingsalarmen går, er det enkelt å lokalisere og stoppe eventuelle lekkasjer.

Forsyningsprogrammet ble avsluttet i 2008 og sluttrapport til Enova er under utarbeidelse. De relativt ambisiøse målene som ble satt i 2005 er nådd (redusere årlige energiforbruk med 14,4 GWh og årlig vannforbruk med 50 000 m3). Målet for redusert vannforbruk ble nådd i 2006 mens den største reduksjonen av energiforbruket kom i løpet av 2008. Målene er nådd gjennom en kombinasjon av tekniske tiltak, gjennom endrede driftstider på klimaanlegg og gjennom holdningskampanjer. Eksempler på gjennomførte tekniske tiltak er videreutvikling av varmegjenvinningen fra Tungregnesenteret, installasjon av varmepumpe på Marinteknisk senter på Tyholt og ombygging av tappevannsanlegget på Dragvoll.

2.7.3 Innkjøp

NTNU arbeider for å øke miljøprofilen ved innkjøp ved å benytte leverandører som har en aktiv miljøsatsing og ved å prioritere varer og tjenester som har en god miljøprofil. Dette skal sikre at universitetet ikke kjøper produkter som kan skade naturen, impliserer barnearbeid eller andre uakseptable produksjonsforhold. NTNUs Økonomiavdeling sørger for dette gjennom sentrale rammeavtaler og har i 2008 gjennomført opplæring overfor 105 bestillere på fakultet, institutt og avdelinger. Bestillerne skal på sikt foreta alle bestillinger fra NTNU ved hjelp av elektronisk bestillersystem. Bestillerne skal også bistå i forspørsels-/anbudsprosesser ved anskaffelser på kr. 100 000 -500 000.

I 2008 ble det kjøpt varer og tjenester for ca. 1,6 mrd. kroner. Kjøp gjennom NTNUs sentrale rammeavtaler utgjorde ca. 334 mill. kroner, mot 310 mill. kroner i 2007. NTNU har totalt registrert ca. 7500 leverandører i sitt register, hvorav 120 (2007: 108) har rammeavtale med NTNU.

Det er innhentet 34 anbud på enkeltanskaffelser av varer, tjenester og rammeavtaler. Det er stilt miljøkrav i 16 av disse anbudene. Av 12 nyinngåtte rammeavtaler i 2008 er det stilt miljøkrav i 11, altså i ca. 90% av tilfellene. En har erfart at det kan være vanskelig å hevde miljøkrav ved enkeltkjøp, spesielt ved innkjøp av vitenskapelig utstyr.

NTNU har som mål at alle kjøpstransaksjoner skal utføres via e-handelsplattformen. I 2008 ble det behandlet 16 000 transaksjoner over plattformen (2007 og 2006: 10 000). Antall fakturaer øker stadig; 2006: 70 000, 2007: 106 000, 2008: 110 000. En kan foreløpig ikke ta ut informasjon om andel miljømerkede produkter fra systemet.

2.7.4 Transport

NTNU har som overordnet mål å redusere behovet for transport og å gå over til mer miljøvennlige former for transport. NTNU ser økt bruk av videokonferanser, redusert bruk av privatbil, at ansatte og studenter går og/eller sykler til universitet, færre kortdistanseflygninger og effektiv driftslogistikk som tiltak for å nå dette målet.

NTNU eier 66 kjøretøy. Driftsavdelingen arbeider kontinuerlig for å koordinere egne vareleveranser og transportoppdrag, dette har ført til nedgang i antall transportoppdrag og kjørte kilometer fra 2007 til 2008. Det ble gjennomført til sammen 3500 interne transportoppdrag i 2008 (2007: 4300, 2006: 4000). Det ble registrert 333 819 kjørte km på NTNUs driftsbiler i 2008 (2007: 338 045 km, 2006: 290 350 km).

Diagram 4 viser ansattes tjenestekjørte kilometer de siste fire årene.

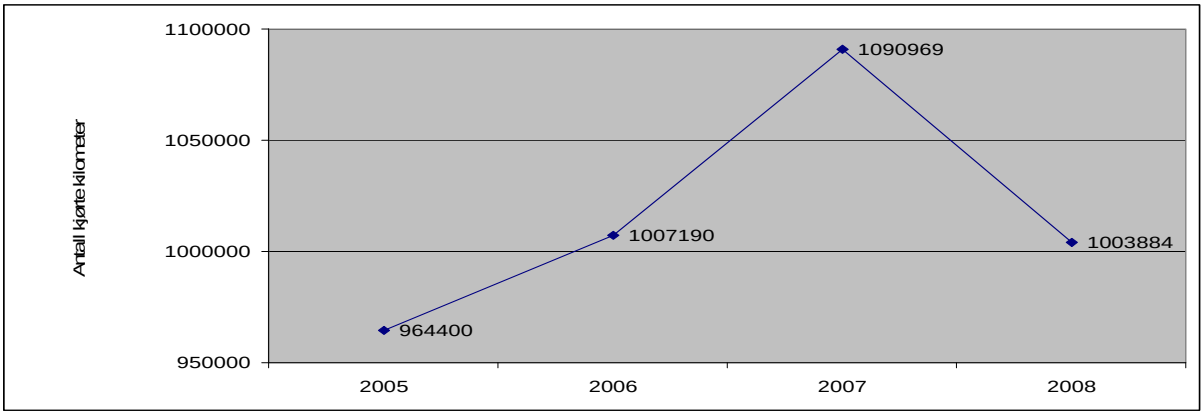

Diagram 4. Antall tjenestekjørte kilometer

Bruk av telefonmøter og videokonferanser kan i en del tilfeller erstatte reise, og benyttes i økende grad ved Universitetet. NTNUs Multimediesenter disponerer gode fasiliteter for videokonferanser - et ministudio (inntil 8 deltakere) og et auditorium (inntil 40 deltakere). I regi av Multimediesenteret ble det gjennomført 193 videokonferanser i 2008 (2007: 186, 2006: 127). Antall timer med gjennomførte konferanser var 420 i 2008 (2007: 339, 2006: 287). I tillegg til Multimediesenteret har flere større enheter eget utstyr, men data over hvor mye dette utstyret brukes er ikke tilgjengelig. Bruken av videokonferanse er altså fortsatt økende, men en antar at potensialet for økt bruk av videokonferanse er stort i NTNU-systemet.

2.8 Sikkerhet og beredskap

NTNU skal legge til rette for et arbeids- og læringsmiljø som fremmer sikkerhet og beredskap og verner mot skade på personer, eiendom, utstyr og miljø. En kan se gjennomført aktivitet innen definerte fagområder og måltall som statistikk over avvik som indikatorer på om NTNU lykkes i dette arbeidet.

2.8.1 Beredskap

I 2008 ble det er gjennomført en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) av NTNUs virksomhet. ROS-analysen skal danne grunnlag for revisjon av NTNUs overordnede beredskapsplan. Analysen ble gjennomført med bred deltakelse av nøkkelpersonell fra fakultet, institutt og avdelinger med kjennskap til de fagtema som til enhver tid var i fokus. Det er identifisert en rekke potensielle farer /uønskede hendelser med tilhørende risikobilder, og det er definert flere risikoreduserende tiltak. Arbeidet endte opp med definering av ni farer/uønskede hendelser som ses som dimensjonerende for NTNUs beredskap:

1. Masseskade studenter/ansatte, på/utenfor campus i Norge
2. Brann/eksplosjon med masseevakuering
3. Alvorlig arbeidsulykke
4. Uønskede hendelser med studenter og ansatte i utlandet
5. Ondsinnet handling/terror/gisseltaking
6. Kriminelle handlinger utført av student/ansatt i tjeneste
7. Bortfall av nøkkelpersonell
8. Bortfall av kritisk infrastruktur
9. Omdømmekrise

Arbeidet med å redusere risikoen skal videreføres i 2009, se kapittel 4.5.

2.8.2 Stoffkartotek

Nytt elektronisk stoffkartotek i ECOonline ble åpnet for NTNUs brukere i 2006. 31/12 2008 var det registrert 9306 kjemikalier (2007: 7500, 2006: 3850) med Sikkerhetsdatablad (tidligere benevnt som HMS-datablad) i systemet. Det var omtrent like mange brukersteder for kjemikalier i systemet i 2008 som i 2007.

Det er registrert 120 (2007: 94) brukere i systemet med administratorrettigheter på fakultets- og institutt-, avdelings- og lokasjonsnivå.

Risikovurdering av iboende egenskaper gjennomføres kontinuerlig for nye kjemikalier som legges på lokasjon.

Med unntak av ett fakultet har alle lokasjonsansvarlige på fakultet og institutt gjennomført intern opplæring i bruk av ECOonline.

2.8.3 Strålevern

Strålevernsarbeidet ved NTNU blir samordnet av den sentrale strålevernskoordinatoren ved HMS-avdelingen. Lokale strålevernskoordinatorer ivaretar strålevernet ved de enkelte enheter som har strålekilder. Det benyttes flere ulike typer strålekilder i undervisning og forskning ved NTNU. Mange strålekilder kan medføre personskader, noen også miljøforurensning. En del kilder er registreringspliktige iht Strålevernforskriften. NTNU har en generell godkjenning fra Statens strålevern for forskningsmessig strålebruk, og utslippstillatelse for små mengder radioaktive stoffer.

I "Årsrapport om bruk og håndtering av NTNUs strålekilder" til Statens strålevern, gis en nærmere oversikt over alle NTNUs strålekilder, lokale strålevernskoordinatorer, og regnskap for innkjøp, forbruk, avhending og utslipp av åpne radioaktive kilder.

2.8.4 Brannvern

Det har kommet nye krav til dokumentasjon og gjennomføring av brannvernarbeidet. Blant annet skal alle bygg være risikovurdert, både internt og i forhold til hverandre. Trøndelag brann- og redningstjeneste gjennomførte 77 branntilsyn ved NTNU i 2008. Det er avdekket ulike branntekniske feil både ved bygningsmasse og av organisatorisk art. Enkelte av feilene er enkle å rette opp, mens andre krever ombygninger som medfører betydelige kostnader. Det har vært en utfordring å få involvert aktuelle brukere både i branntilsynene og i etterarbeidet. Flere av tilsynene har derfor foregått uten at aktuelle brukere har deltatt, verken på befaring eller i etterarbeid. Dette ses som uheldig både for brukerne og for ivaretakelse av brannsikkerheten ved NTNU. En er i ferd med å involvere driftsledere og vaktmestere i det forebyggende brannvernarbeidet. Alle bygningsansvarlige har gjennomført et 8 timers kurs i brannvern, og alle driftsoperatører har gjennomført et kurs på 4 timer.
Brannvernleder har sammen med Seksjon for bygningstjenester utarbeidet nye rutiner for egenkontroller.

Det er utarbeidet ny felles brannverninstruks for NTNU, SINTEF og SIT.
Det har blitt gjennomført slokkekurs for ansatte og studenter.

2.8.5 Avvik

NTNUs system for forebygging og kontinuerlig forbedring av arbeids- og læringsmiljø innebærer at alle typer avvik fra normalen, dvs. ulykker, uønskede hendelser, tilstander,

branner og tilløp til ulykker eller brann skal meldes. Melding om avvik ses som viktig både som styringsinformasjon for Rektor, som dokumentasjon og verktøy for konkrete forbedringstiltak og som verktøy for refleksjon rundt forbedring av aktuelle rutiner i NTNU. Det ansees derfor som viktig at melding skjer.

HMS-avdelingen har rapportert kvartalsvis oversikt over meldinger, oppfølging og gjennomføring av tiltak til Arbeidsmiljøutvalget. I 2008 ble det gitt totalt 88 meldinger om avvik (2007: 53, 2006: 53, 2005: 48), se diagram 5. Denne markante økningen antas å ha sammenheng med at noen enheter har hatt høyt fokus på å melde avvik, at branntilløp nå meldes på avviksskjemaet og at det generelt er et stadig økende fokus på HMS ved NTNU.

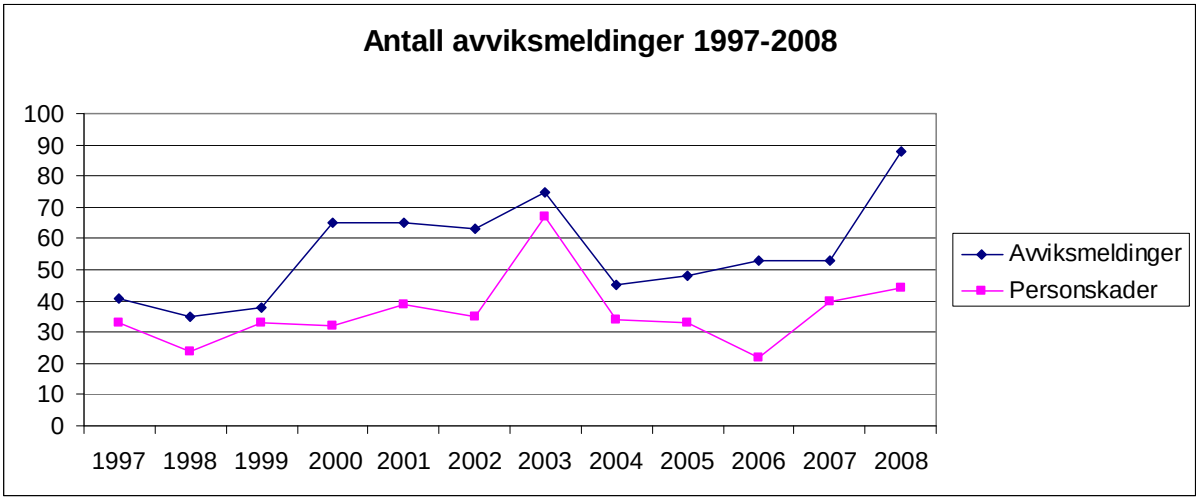

Diagram 5. Antall avviksmeldinger.

Av de 88 hendelsene skyldtes 12 primært bygningstekniske mangler, 15 skyldtes manglende merking, varsling eller sikring, mens 8 hadde sammenheng med mangelfullt utstyr. 25 av avvikene skyldtes i hovedsak manglende/ikke gode nok rutiner eller oppfølging av eksisterende rutiner, mens 28 hadde andre årsaker (hendelige uhell, mindre kuttskader, kjemikaliesprut på hud, fall eller rottebitt).

I ni av meldingene var det involvert studenter. Disse hendelsene besto av to fallskader (armbrudd og skulder ut av ledd), to rottebitt i finger, en mindre forbrenning, en kuttskade, et tilfelle av heshet og neseblødning etter eksponering for kjemikalier under laboratoriearbeid, et tilfelle av kjemikaliesprut i øye og en melding om truende oppførsel fra ekstern person.

Det ble meldt 44 personskader i 2008 (2007: 40), se diagram 5. Sett i forhold til den store økningen i det totale antall meldte avvik fra 2007 (53) til 2008 (88) er økningen i antall personskader liten. Dette kan være en indikasjon på at de ansatte ved NTNU har blitt mer bevisste på at også andre former for avvik enn direkte personskader skal meldes. De fleste personskadene i 2008 er fall- og kuttskader, samt vridninger og slagskader. Fire tilfeller endte med beinfraktur (brist eller brudd). I tillegg forekommer skader i forbindelse med kjemikalieeksponering (søl på hud, sprut i øyne, innånding av gass/damp). Det er også meldt tilfeller av kloring/bitt i forbindelse med håndtering av forsøksdyr. De fleste tilfellene av personskader er tilfredsstillende fulgt opp, og flere forhold har ført til forbedringer som vil forhindre ytterligere skader av samme årsak. Åtte skader medførte fravær. Fraværsskadene skyldes i hovedsak fall og bruddskader. Ingen av fraværsskadene involverte student(er). I

2008 ble det meldt et samlet fravær på 175 dagsverk som følge av arbeidsrelatert skade. Tre av fraværsskadene medførte lengre sykefravær.

H-verdi angir et forholdstall for antall personskader som har medført fravær (kun antall fravær, ikke antall fraværsdager) per en million arbeidstimer[1]. Dette er en verdi som brukes for å sammenligne fraværsstatistikk. I H-verdiene for NTNU inngår fraværsskader for alle fast, midlertidig og timebetalte ansatte. Tallene inkluderer også ansatte i permisjon. Fraværsskader for studenter er ikke tatt med.

H-verdi 2003	H-verdi 2004	H-verdi 2005	H-verdi 2006	H-verdi 2007	H-verdi 2008
2	1	1	<< 1	1,4	1,0

Tabell 3. Utvikling av H-verdi for ansatte ved NTNU.

Fra 2007 har vi valgt å ta med en desimal i H-verdien, tidligere er dette ikke gjort. Det har også blitt brukt ulike tall for antall timer pr. årsverk. Fra 2007 beregner en ut fra at det er 1850 timer pr. årsverk, dette antallet er hentet fra Hovedtariffavtalen.

27 % av de 88 meldingene gjaldt materielle skader, 14 % dreide seg om tilløp til ulykker.

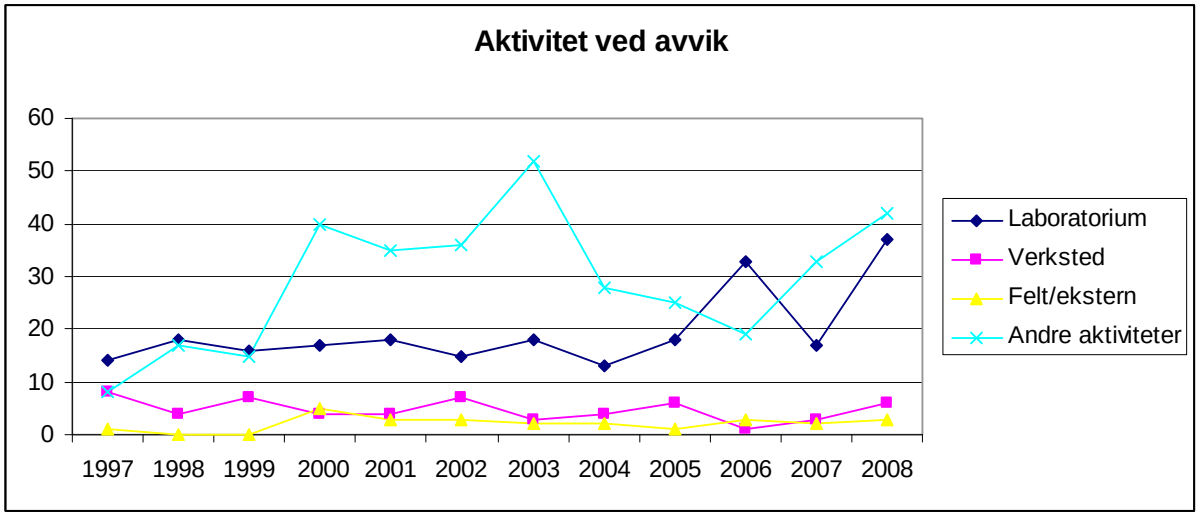

Diagram 6. Aktivitet ved avvik.

Det ble meldt 37 avvik i forbindelse med laboratoriearbeid i 2008. Dette er en markant økning i forhold til 2007 og tidligere år. Økningen kan ha sammenheng med at enheter med mye laboratorieaktivitet har endret rutiner slik at avvik i større grad meldes nå enn tidligere.

[1] Formel: H-verdi = (antall fraværsskader * 1 000 000) / (antall årsverk * antall timer per årsverk)

Antall meldte farlige forhold/tilløp til ulykker var 12 i 2008. Dette er omtrent samme antall som i 2007 (10), og tilsvarer det gjennomsnittlige tallet for årene 2000-2005 som ligger på ca. 11,5. De fleste av disse meldingene omhandler primært mangler ved tekniske forhold (bygningsmessige mangler og feil/mangler ved utstyr), 2 omhandlet søl med radioaktivt materiale, mens de øvrige hadde andre årsaker.

HMS-avdelingen har fått melding om åtte branner/branntilløp i 2007. Tre av disse var knyttet til byggevirksomhet utført av eksterne firma (ved sveising, bruk av vinkelsliper og bruk av lift). To var relatert til laboratoriearbeid, ett tilfelle oppsto i et tørke-/varmeskap og en melding skyldtes brenning av stearinlys. Ett av tilfellene var falsk alarm (feil på alarmanlegget).

I løpet av 2008 har det har blitt meldt åtte avvik som er knyttet til arbeid på NTNU sine bygg og som utføres av eksterne firma. Meldingene omfatter blant annet flere tilfeller av at byggematerialer har blitt sikret for dårlig eller feil håndtert. Dette til tross for at Driftsavdelingen arbeider systematisk, både i forkant med prosjektering og ute på byggeplassene, for å ivareta helse, miljø og sikkerhet.

De meldte avvikene følges i stor grad opp av enhetene.

3 Enhetenes HMS-rapporter

Enhetene har i år rapportert ved å svare på et elektronisk spørreskjema. HMS-avdelingen har mottatt rapport fra alle fakultet, institutt og avdelinger, til sammen 97 rapporter. Antall rapporterende enheter er lavere i år enn i fjor fordi en del små enheter som har tett samarbeid har valgt å rapportere sammen. Alle data fra rapportene ble overført til SPSS for analyse. Her gjengis en sammenfatning av analysene. Fakultetene og sentrale avdelinger vil få rapporter med analyse av data for sine enheter.

Enhetene rapporterer om et vidt spekter av arenaer der de legger til rette for samarbeid om HMS-relaterte problemstillinger. Det legges til rette for samarbeid fortløpende når HMS-relaterte problemstillinger oppstår, i fastlagte regelmessige møter og gjennom rutiner for kartlegging, opplæring og informasjon.

33 av enhetene sier de deler lokaler med andre (eks. SINTEF, St.Olavs Hospital), 22 av disse sier de har inngått skriftlig samordningsavtale med den enheten de deler lokaler med. På spørsmål om hvordan samordningsavtalen fungerer i praksis, svarer halvparten av de 22 enhetene at avtalen beskriver hvem som har ansvar for hva, den andre halvparten sier at avtalen beskriver hva det samarbeides om og hva som er felles areal og aktivitet.

Det er gjennomført en rekke HMS-kartlegginger ved NTNU i 2008, NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse (alle) og medarbeidersamtale (81 enheter) er de metodene flest har benyttet som kartleggingsverktøy. Det har vært en økning i antall enheter som benytter HMS-runde og risikovurdering som kartleggingsverktøy fra 2007 til 2008, se diagram 7.

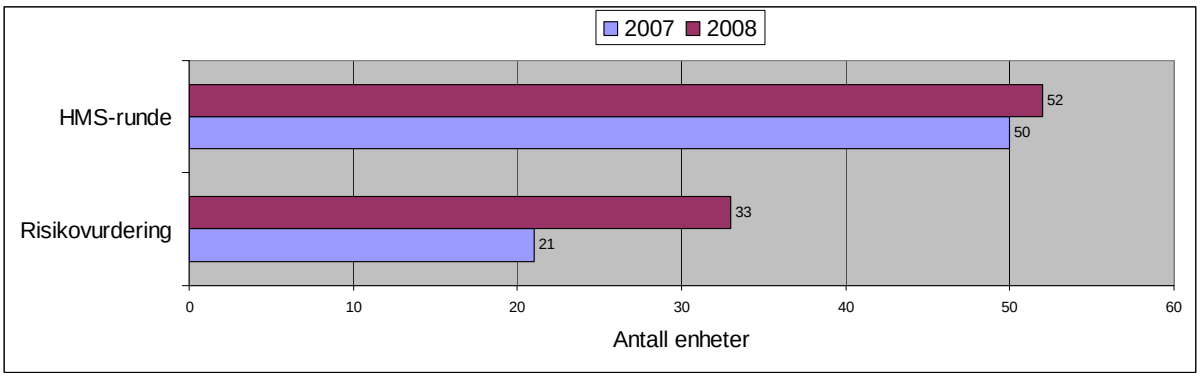

Diagram 7. Antall enheter som har gjennomført HMS-runde og risikovurdering i 2007 og 2008.

I tillegg rapporterer enhetene at de har kartlagt gjennom møter og seminar med målrettede diskusjoner og samtaler, de har gjennomført brann- og beredskapsøvelser, og de har hatt besøk av bedriftsfysioterapeuten. Noen enheter vektlegger viktigheten i å ha et kontinuerlig fokus på HMS. Flere av enhetene har benyttet flere kartleggingsmetoder.

De 97 enhetene som har rapportert har til sammen hatt 657 fokus (2007: 582) for arbeidet med HMS i 2008! De hyppigst valgte fokusområdene er arbeidsplasser og arbeidslokaler, inkluderende arbeidsliv, ergonomi, inneklima og organisatoriske / psykososiale forhold.

Enhetene rapporterer at de har arbeidet systematisk med kartlegginger og utarbeidelse av handlingsplaner for utbedring av aktuelle problemstillinger. Flere av enhetene har gjennomført seminar eller allmøter for alle ansatte. De har hatt møter med aktuelle fagfolk, i komitèer og i ledergrupper, i perioder eller kontinuerlig. Enhetene har sørget for å innhente aktuell kompetanse gjennom kursdeltakelse eller ved å innhente råd fra aktuelle fagpersoner, de nevner da særlig fysioterapeut og yrkeshygieniker.

3.1 Helse

Alle enheter skal planlegge og iverksette tiltak som forbedrer arbeids- og læringsmiljøet ved enheten. I rapportene synliggjøres et vidt spekter og et stort omfang av tiltak.

3.1.1 NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse

Alle fakultet, institutt, avdelinger og seksjoner fikk overlevert resultat fra NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse for sine respektive enheter i løpet av januar 2008. Videre oppfølging og arbeid med resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen ble overlatt til den enkelte leder sammen med et anbefalt opplegg, se også kap. 2.6.5. Alle enheter har fått spørsmål om hvilke prosesser og tiltak de har iverksatt som oppfølging av Arbeidsmiljøundersøkelsen i forbindelse med HMS-årsrapportering for 2008.

86% av enhetene rapporterer at de har invitert alle ansatte til møte der resultat fra arbeidsmiljøundersøkelsen har blitt presentert. Halvparten av enhetene har involvert ansatte i prosess med tolkning av resultat, litt færre har involvert alle ansatte i prosess med utvikling av forbedrings- og/eller vedlikeholdstiltak. Bare to enheter svarer at ledelsen ved enheten har mottatt resultatene uten å formidle dem videre til de øvrige ansatte, se diagram 8.

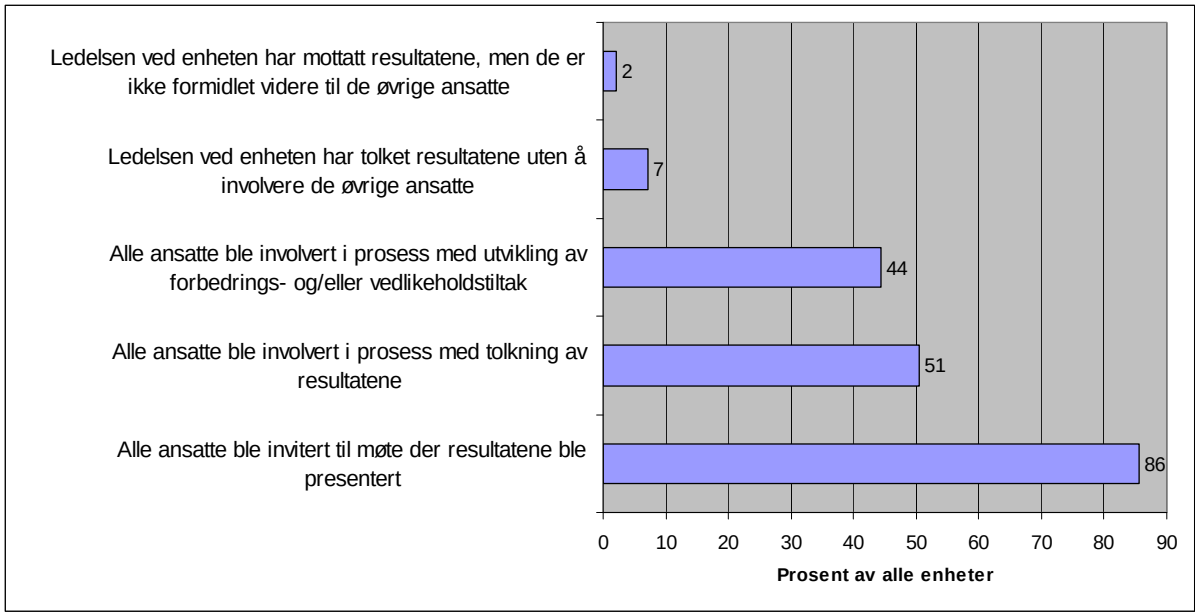

Diagram 8. Oppfølging av resultat fra NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse og andel enheter.

Arbeid med resultater fra arbeidsmiljøundersøkelsen har foregått i allmøter, egne seminar, medarbeidersamtaler, instituttråd, faglærermøter, i diskusjon med vernelinja og i administrasjonsmøter. Noen enheter rapporterer at de skal gjennomføre seminar for alle ansatte i 2009. En enhet begrunner mangel på informasjon og oppfølging i at det var lav svarprosent ved enheten.

Halvparten av enhetene rapporterer at de har iverksatt tiltak for å få bedre samhandling, informasjon og åpenhet ved sine enheter. Tiltak som nevnes er innføring av interne nyhetsbrev, websider og/eller blogger. Det er iverksatt tiltak for bedre integrering av nyansatte, bedre møteplaner og møtereferat. Det er etablert flere møteplasser og arenaer for inkludering av ansatte i endrings- og beslutningsprosesser, mer formaliserte arenaer for deling av faglige tema og sosiale tiltak som felles lunsj, kurvfest ol.

Omtrent 20% av enhetene har iverksatt tiltak for mer systematisk kompetanseutvikling i enhetene, omtrent like mange har iverksatt tiltak for bedre virksomhetsplanlegging, for enheten som helhet, enkelte grupper eller enkeltpersoner. 16 enheter har hatt fokus på å få gjennomført medarbeidersamtaler for alle eller definerte grupper blant de ansatte. 9 enheter har iverksatt tiltak for å forbedre fysiske forhold i arbeidsmiljøet.

37 enheter rapporterer at de ikke har iverksatt noen tiltak som oppfølging av resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen. Dette begrunnes av flere med at de hadde gode resultat og ikke så spesifikke punkter som kunne forbedres.

3.1.2 NTNU som inkluderende arbeidsplass

NTNUs enheter har iverksatt en rekke tiltak for å forebygge arbeidsrelatert sykefravær. Litt mer enn 1/3 av enhetene nevner ergonomisk tilrettelegging som et viktig tiltak, omtrent like mange har fokus på å bygge gode arbeidsmiljø der ansatte har passe ufordrende og mange oppgaver i et inkluderende miljø. Ca. ¼ sier de legger vekt på å legge arbeidsforholdene og oppgavene til rette for ansatte som er i ferd med å få arbeidsrelaterte plager. Ni enheter rapporterer at de har lagt til rette for fysisk aktivitet ved at det gjennomføres pausetrim eller

ulike tiltak som gjør det mulig å trene i arbeidstida. Åtte enheter har iverksatt tiltak for å bedre fysiske forhold i arbeidsmiljøet, de fleste av disse har hatt fokus på forbedring av inneklimaet.

2/3 av enhetene rapporterer at de har lagt til rette for hver enkelt, i dialog med den enkelte, når sykmeldte har kommet tilbake i arbeid. De har tilrettelagt gjennom endring av arbeidsoppgaver og arbeidstid. Enhetene rapporterer også at samtale og individuelle tilretteleggingstiltak er viktige virkemidler som i stor grad benyttes for å få ansatte over 60 år og ansatte med varig funksjonsnedsettelse til å stå lenger i sine stillinger.

I 2008 har 37 personer gått ut i hel eller delvis uførepensjon. 32 personer har gått ut i avtalefestet pensjon, dette er noe færre enn i 2007.

3.2 Miljø

Innkjøp, energi/vann, transport og avfall er sentrale satsningsområder i NTNUs miljøarbeid. I årsrapporten fikk alle enheter spørsmål om hvorvidt de hadde iverksatt sentralt anbefalte tiltak.

3.2.1 Avfall

For å undersøke hvorvidt enhetene har iverksatt tiltak for å begrense papiravfall, ble det fokusert på dobbeltsidige utskrifter, kodebekreftelse av utskrifter og muligheter for elektronisk innlevering av studentoppgaver. Rapportene viser at enhetene i høyere grad har innført tiltak for å redusere papirbruken i 2008 enn de hadde i 2007. 42% (2007: 21%) av enhetene sier at skrivere i høy grad er satt opp med standard dobbeltsidig utskrift, men 30% av enhetene rapporterer fortsatt at skrivere ikke er satt opp med standard dobbeltsidig utskrift i det hele tatt (samme andel som i 2007). Kodebekreftelse av utskrifter og mulighet for elektronisk innlevering av studentoppgaver har foregått omtrent i samme omfang i 2008 som i 2007.

3.2.2. Transport

For å undersøke hvordan enhetene ivaretar ytre miljø gjennom transportreduserende tiltak ble de spurt om å vurdere hvorvidt enheten benyttet telefon-, video- og/eller andre former for elektroniske møteformer. 88 enheter mente det kunne være aktuelt å erstatte utenbys møter med elektroniske møteformer. Det kan se ut som om elektroniske møteformer ble benyttet i noe større grad i 2008 enn i 2007, se diagram 9. Noe av økningen kan imidlertid ligge i at en har inkludert telefonmøter i årets spørsmålsformulering.

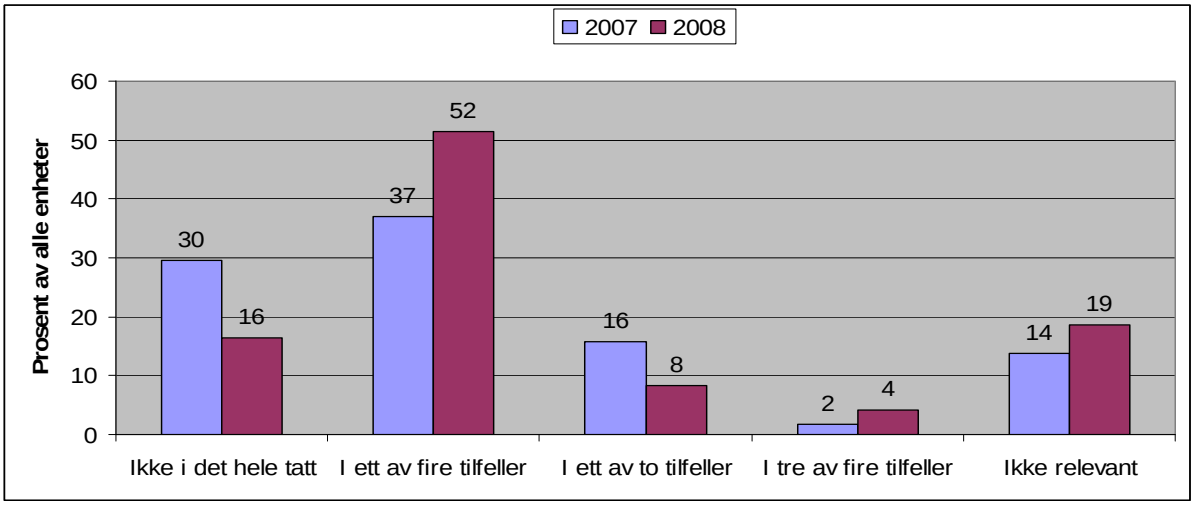

Diagram 9. Andel enheter og bruk av elektroniske møteformer.

For å undersøke hvordan forholdene er lagt til rette for at ansatte og studenter kan gå/sykle til/fra NTNU ble det stilt spørsmål vedrørende dusj og garderobeforhold ved enhetene, se diagram 10 for hvordan enhetene fordeler seg på de ulike svaralternativene.

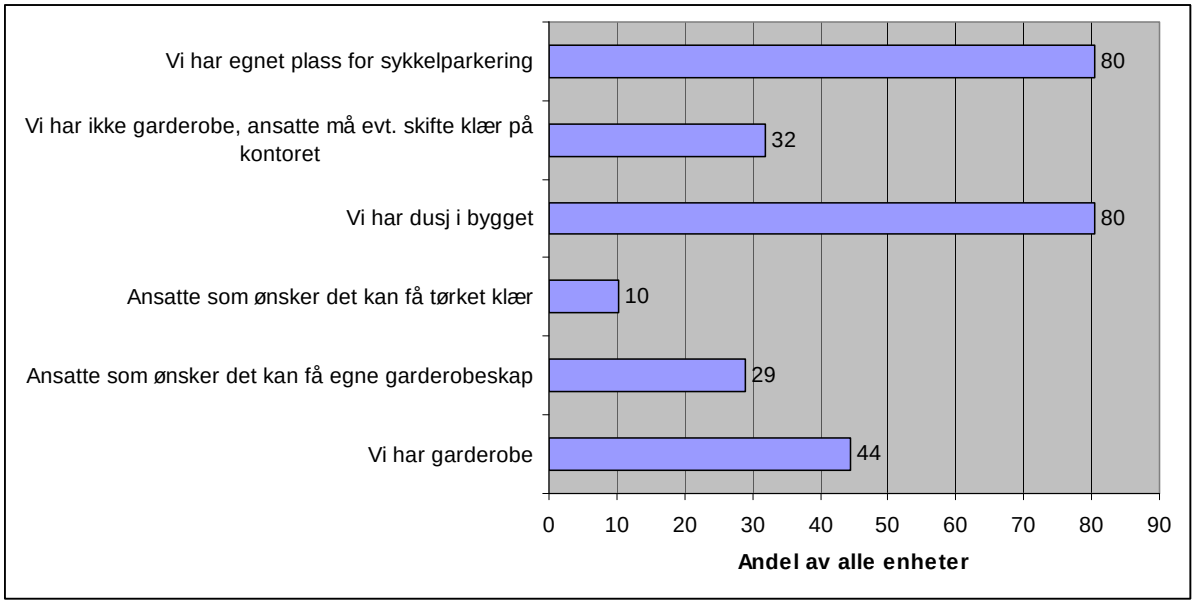

Diagram 10. Andel enheter og tilrettelegging for å gå/sykle til/fra NTNU.

Enhetene ble også bedt om foreslå tiltak som kan bidra til at det blir mer attraktivt å gå/sykle til/fra NTNU. 25 enheter sier da at bedre dusj og garderobeforhold med mulighet for å få tørket klær vil kunne bidra. 13 enheter mener aksjoner og belønningstiltak er en vei å gå mens 13 enheter mener bedre sykkelparkering med overbygg vil kunne bidra.

3.3 Sikkerhet

Enhetene skal planlegge og iverksette tiltak som forbedrer sikkerhet og beredskap lokalt. I årsrapporten er det fokusert på sikkerhet i forbindelse med feltarbeid, arbeid med farlige kjemikalier og stoffer, og arbeid med maskiner, verktøy eller utstyr.

3.3.1 Kjemikalier og farlige stoffer

39 enheter rapporterer at de har ansatte og/eller studenter som bruker og håndterer kjemikalier og/eller farlige stoffer. For å ivareta ansatte og studenter best mulig skal disse enhetene risikovurdere bruk, håndtering og avhending av kjemikalier og farlige stoffer for å ivareta helse, miljø og sikkerhet.

Aktuelle enheter har høyere gjennomføringsgrad på risikovurdering og utarbeidelse av lokale retningslinjer for håndtering, oppbevaring og avhending av kjemikalier og farlige stoffer i 2008 enn det de hadde i 2007. Enhetene gjør også retningslinjer kjent for ansatte og studenter i større grad i 2008 enn det de gjorde i 2007. Den største forbedringen rapporteres vedrørende opplæring i bruk av ECOonline. Langt flere enheter rapporterer at de i høy grad gjennomfører opplæring i bruk av ECOonline overfor ansatte som bruker og håndterer kjemikalier og farlige stoffer i 2008 enn i 2007, se diagram 11.

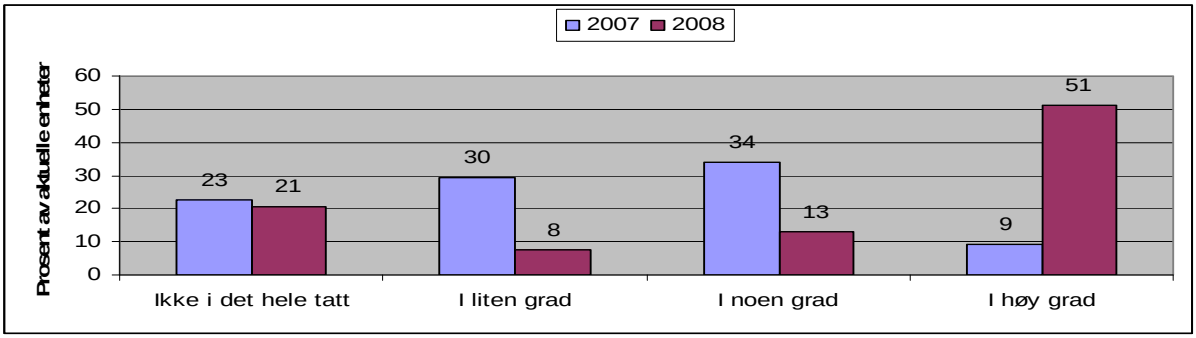

Diagram 11. Andel enheter og gjennomføring av opplæring i bruk av ECOonline.

Enhetene har også i større grad sørget for at papirutgave av Sikkerhetsdatablad er tilgjengelige og oppdaterte, 3/4 av enhetene sier de har sørget for dette (2007: noe over halvparten).

Enhetene som bruker kjemikalier og/eller gasser med farlige egenskaper har plikt til å fjerne eller bytte ut farlige stoffer og prosesser med mindre farlige (substitusjon) i tilfeller der dette er mulig. 3 (2007: 6) av de 39 enhetene som bruker kjemikalier og/eller gasser med farlige egenskaper, sier de ikke sørger for substitusjon i det hele tatt. 14 enheter sier de alltid sørger for at farlige kjemikalier og stoffer byttes ut med mindre farlige, mens 12 enheter sier de sørger for dette i tre av fire tilfeller. Dette er en markant forbedring fra 2007.

12 enheter rapporterer i tillegg at de har fokus på opplæring av ansatte og studenter før de skal arbeide med kjemikalier og/eller farlige stoffer. 8 enheter rapporterer at de har fokus på bruk av verneutstyr for å sikre helse, miljø og sikkerhet ved arbeid med kjemikalier og farlige stoffer.

3.3.2 Maskiner, verktøy og utstyr

2/3 (2007: 1/2) av de 41 enhetene som sier de bruker maskiner, verktøy eller utstyr, gjennomfører i høy grad risikovurdering, og de sørger for utarbeidelse av lokale retningslinjer for ivaretakelse av sikkerhet. Omtrent alle (noe over halvparten i 2007) aktuelle enheter rapporterer at de gjennomfører opplæring overfor studenter og ansatte i bruk av maskiner, verktøy eller utstyr, og i bruk av påbudt verneutstyr og verneinnretninger, før arbeidet starter opp. I tillegg til disse tiltakene har enhetene iverksatt tiltak som loggføring av endringer, begrenset tilgang til verksteder, systematisk maskinservice, støyindikator og nullspenningsbrytere for å ivareta sikkerhet.

3.3.3 Feltarbeid

Faglig ansvarlig for ethvert feltarbeid skal sørge for at risikoforhold ved feltarbeidet kartlegges. I kartleggingen anbefales det at en ser på aktiviteter som kan inneha risiko for skade på menneske og/eller miljø. I årsrapporten ble enhetene spurt hvorvidt de gjennomfører risikovurdering, utarbeider lokale retningslinjer, fyller ut feltkort i forbindelse med feltarbeid og utarbeider plan for kommunikasjon med egen enhet under feltarbeidet. 26 enheter rapporterer at de har studenter eller ansatte som drar ut på feltarbeid. Enhetene rapporterer at de i større grad arbeider systematisk for å ivareta ansattes sikkerhet og helse i forbindelse med feltarbeid i 2008 enn de gjorde i 2007. Den største forbedringen rapporteres vedr. plan for kommunikasjon med egen enhet under feltarbeidet, her rapporterer 46% av aktuelle enheter at de i høy grad sørger for dette når ansatte er i felt, 42% av enhetene rapporterer at de i høy grad sørger for dette når studenter er i felt (2007: 3%). Det er altså en forbedring fra 2007, men fortsatt rapporterer under halvparten av de aktuelle enhetene at de i høy grad følger NTNUs retningslinjer ifm med feltarbeid.

4 Forslag til mål og tiltak i 2009

Ved gjennomgang av sentralt og lokalt organisert HMS-aktivitet synliggjøres mye godt HMS-arbeid ved NTNU, flere negative trender er snudd og går nå i riktig retning! HMS-systemet er NTNUs viktigste verktøy i arbeidet mot vedtatte mål for HMS og det kan se ut til at mange av de verktøy som er tilgjengelige har effekt. Det systematiske HMS-arbeidet er en kontinuerlig forbedringsprosess. HMS-håndboka med retningslinjer skal revideres i løpet av våren 2009. Det er nødvendig med en mer nøyaktig og utfyllende beskrivelse av HMS-ansvar enn det en har i dagens versjon. I tillegg vil det bli etablert retningslinjer for varsling, intern revisjon og ledelsens gjennomgang. Alle skjema skal konverteres til versjoner som kan fylles ut elektronisk.

HMS-opplæringen er nå mer målrettet og tilpasset ulike brukergrupper, og det er utviklet flere nye kurstilbud. Det er stor interesse for de ulike HMS-kursene, og flere kurs har venteliste for deltakelse. Kursene har langt større deltakelse enn tidligere. Høsten 2008 ble det i tillegg gjennomført fakultetsvise HMS-seminar for en rekke ledere. Etter anmodning fra fakultetene vil HMS-avdelingen tilby seminaret overfor fakultetene på nytt, når nye instituttledere er valgt høsten 2009.

NTNU er en stor organsisasjon, og HMS-avdelingen ønsker å bidra til økt kunnskap omkring HMS. HMS-avdelingen ser gjennomføring av kurs og undervisning som en av sine viktigste oppgaver, og prioriterer gjennomføring av ønskede kurs høyt.

4.1 Helse

Med utgangspunkt i sentrale og lokale rapporter foreslås følgende satsninger i arbeidet med NTNUs arbeids- og læringsmiljø:

4.1.1 NTNU som Inkluderende arbeidsplass

NTNU har som mål å øke ansattes nærvær. Sykefraværet er forholdsvis stabilt, og det er lavt i forhold til andre det er naturlig å sammenligne seg med. 69 personer har gått ut i hel eller delvis uføre- eller avtalefestet pensjon i 2008 (tallet er rapportert fra enhetene), dette er noe

færre enn i 2007 (84). Det sørges i høy grad for ivaretakelse av personer både for å forebygge og for å forkorte sykefravær. I 2009 skal en fokusere på å videreutvikle organiseringen av IA-arbeidet, og en skal arbeide videre med utvikling av enkle overordnede rutiner for ivaretakelse av det praktiske IA-arbeidet ved NTNU.

I følge Arbeidsmiljøloven plikter arbeidsgiver å vurdere tiltak for å fremme fysisk aktivitet blant arbeidstakerne, i tilknytning til HMS-arbeidet. NTNU har startet arbeid med handlingsplan for vurdering av tiltak for fysisk aktivitet, arbeidet vil bli ferdigstilt i 2009.

4.1.2 NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse

Resultat for hvert enkelt institutt/avdeling/seksjon ble overlevert i januar 2008. NTNUs enheter har i stor grad informert om resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen, og nesten halvparten av enhetene har involvert alle ansatte i oppfølgingsprosesser. Høsten 2009 skal det gjennomføres en ny runde med spørreskjemaundersøkelse blant alle ansatte. Undersøkelsen vil i hovedsak være lik den som ble gjennomført i 2008, men med noen forbedrende justeringer.

4.1.3 Målrettede helseundersøkelser

Helseundersøkelse er aktuelt ved eksponering for kjemikalier, biologiske faktorer, organisk støv, mineralstøv og fiber, støy, dykking, bergarbeid og ioniserende stråling. HMS-avdelingen vil fortsette arbeidet med gjennomføring av målrettede helseundersøkelser i 2009. En søker etter løsninger for mer målrettet rekruttering til de målrettede helseundersøkelsene og kommer til å se dette i sammenheng med arbeidstakerregister, se kap 4.1.4.

4.1.4 Arbeidstakerregister

I løpet av første halvår av 2009 skal en starte med registrering av ansatte som etter risikovurdering viser seg å være eksponert for en eller flere av følgende eksponeringer:

- Kreftfremkallende kjemikalier
- Arvestoffskadelige kjemikalier
- Bly eller blyforbindelser
- Biologiske faktorer i smitterisikogruppe 3 og/eller 4.

Slik registrering er lovpålagt og kommer til å bli en del av NTNUs elektroniske stoffkartotek ECOonline. En har valgt å gjennomføre et pilotprosjekt for arbeidstakerregistrering i forbindelse med oppstart av et nytt laboratorium der en skal arbeide med biologiske faktorer i smitterisikogruppe 3 ved Det medisinske fakultet.

4.2 Miljø

I miljøbudsjettet for 2009 er det planlagt en rekke tiltak for å ivareta NTNUs omgivelser og for å øke ansattes og studenters miljøbevissthet. Returordningen FAIR, miljøkoppen, NTNUs Miljødag/Friskusaksjonen skal videreføres.

IT-avdelingen arbeider kontinuerlig for å ivareta miljø i planlagte og pågående prosjekt og de skal fortsette arbeidet med virtualisering og andre muligheter for mer strømsparing på klientene (PCene), se også www.gronnit.no.

4.2.1 Avfall

Til tross for at NTNU har hatt fokus på å redusere produksjon av avfall, sortering av avfall og å øke mengden avfall til gjenvinning, ser en fortsatt en negativ utvikling. Det er en økning i mengde avfall til materialgjenvinning og restavfall. Noe av den økte mengden restavfall kan komme av at enheter ved Det medisinske fakultet har flyttet inn i nye lokaler i Øya helsehus og at det i flytteprosessen er produsert mer avfall enn ved normal aktivitet.

Det ble samlet inn mer papir i 2008 enn i 2007, dette kan indikere at ansatte og studenter har blitt flinkere til å sortere papir ut av restavfallet, men det kan også indikere at papirforbruket har gått opp. Det er fortsatt en forholdsvis stor andel av enhetene som rapporterer at foreslåtte tiltak for å redusere papirbruken i liten grad er iverksatt, noen få enheter sier de har prøvd men at det har skapt frustrasjoner, eller at de har skrivere som er for gamle. En kan se innhentede data som en indikasjon på at det stadig er et betydelig potensial for reduksjon i forbruk av papir ved NTNU.

4.2.2 Energi og vann

Energibruken ved NTNU er redusert fra 2006 til 2008, ambisiøse mål fra samarbeidet med ENOVA er nådd. I følge Drift og eiendom er dette tekniske forbedringer som vil ha varig effekt, Drift og eiendom arbeider likevel kontinuerlig med utvikling av nye tekniske tiltak som vil bidra til ytterligere redusert forbruk.

4.2.3 Innkjøp

Innkjøpsseksjonen har til hensikt å oppfylle kravene i Regjeringens handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser og skal bruke miljøkriterier som et tildelingskriterium ved innkjøp, se http://www.innkjopspanelet.no/Miljøkriteriene.htm. I tilfeller der det ikke er utarbeidet kriterier skal det settes krav til miljømerking.

En skal utarbeide maler for bruk av miljøkriterier ved kjøp som ikke stiles gjennom Innkjøpsseksjonen (kjøp under kr 500.000). Malene skal være klare til bruk ifm opplæring av lokale innkøpere våren 2009.

Innkjøpsseksjonen deltar i styringsgruppe for offentlige etater i Sør-Trøndelag som skal iverksette Regjeringens satsing på miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Innkjøsseksjonen håper at fokuset som rettes mot dette området medfører aksept for å stille strenge miljøkrav til alle anskaffelser ved NTNU.

4.2.4 Transport

Driftsavdelingen har hatt fokus på koordinering av interne transportoppdrag og har oppnådd en nedgang i antall kjørte kilometer og antall transportoppdrag fra 2007 til 2008. Driftsavdelingen vil fortsatt ha samme fokus og ser fortsatt at de kan redusere antall transportoppdrag og antall kjørte kilometer.

Det er økning i bruk av NTNUs videokonferansefasiliteter og det kan se ut som om stadig flere benytter andre elektroniske møteformer som erstatning for reiser. Det blir også stadig enklere å gjennomføre virtuelle møter vhja egen pc, noe som er enda enklere enn å benytte Mulitmediasenteret.

Omtrent 1/3 av enhetene sier at de ikke har garderobe og at ansatte som ønsker å skifte klær etter å ha gått/syklet til NTNU, må gjøre dette på kontoret. Knapt 80% av enhetene sier imidlertid at det finnes dusj i bygget. På spørsmål om hvilke tiltak som vil kunne gjøre det mer attraktivt å gå/sykle til NTNU, svarer 25 enheter at bedre dusj- og garderobeforhold med mulighet for å få tørket klær vil kunne bidra. 13 enheter mener belønningstiltak vil bidra, og like mange enheter mener bedre sykkelparkering med overbygg vil kunne bidra.

4.3 Sikkerhet og beredskap

Det er meldt langt flere avvik ved NTNU i 2008 enn noen gang tidligere. Antall personskader har også økt, men sett i forhold til det totale antallet meldte avvik er økningen i antall personskader liten. Det er en markant økning i meldte avvik i forbindelse med laboratoriearbeid. Økningen kan ha sammenheng med at noen enheter med mye laboratoriearbeid har hatt fokus på å få meldt avvik. Melding om avvik ses som viktig, både fordi det sikrer eventuelt skadedes rettigheter, gir styringsinformasjon til Rektor og fordi en mener det fremmer refleksjon rundt forbedring av rutiner og forebyggende tiltak. IT-avdelingen og HMS-avdelingen kommer til å starte et prosjekt der en skal utrede hvilke muligheter som finnes for å registrere avvik i et elektronisk meldesystem i 2009.

4.3.1 Beredskap

Som en direkte oppfølging av gjennomført ROS-analyse skal en starte med en vurdering av hvilke risikoreduserende tiltak det er aktuelt å iverksette, blant annet ut fra et kost-/nytteperspektiv. Det vil ikke være mulig å eliminere all risiko, NTNU må forholde seg til en viss risiko også etter at risikoreduserende tiltak er iverksatt. I ROS-analysen ble det definert 9 farer/uønskede hendelser som er dimensjonerende for NTNUs beredskap. Det vil bli gjennomført en analyse av disse som så legges til grunn for revidering/etablering av en beredskapsplan tilpasset NTNUs behov, NTNUs overordnede beredskapsplan. I tillegg skal det utarbeides mal som grunnlag for etablering av lokale beredskapsplaner, prosedyrer og retningslinjer. Det skal gjennomføres øvelser som et ledd i å øke beredskapen og som en kontroll av at vedtatte planer fungerer hensiktsmessig.

Som ledd i arbeidet med revisjon av NTNUs beredskapsplan vil en sammen med NTNUs viktige samarbeidspartnere, SINTEF, SiT, HiST og St. Olavs Hospital også få på plass en overordnet dialog med kommunen, fylkesmannen og lokal avdeling av Direktoratet for sikkerhet og beredskap.

4.3.2 Sikkerhet i laboratorier og verksteder

I enhetenes rapporter synliggjøres mye godt arbeid for ivaretakelse av sikkerhet ved at risikovurderinger gjennomføres, retningslinjer utarbeides og gjøres kjent og ved at Sikkerhetsdatablad er oppdaterte og tilgjengelige for brukerne. Det har skjedd en markant forbedring ift opplæring i bruk av ECOonline, tilgjengelige Sikkerhetsdatablad og substitusjon fra 2007 til 2008. Det er nå viktig å ta vare på og videreutvikle det gode arbeidet som gjøres ute på enhetene.

4.3.3 Sikkerhet ved feltarbeid

Enhetene rapporterer at de i større grad følger krav gitt i retningslinje for feltarbeid ved NTNU i 2008 enn de gjorde i 2007. Det er likevel stort potensial for å øke gjennomføringsgrad av både risikovurdering, utarbeidelse av lokale retningslinjer, utfylling

av feltkort og utarbeidelse av plan for kommunikasjon i forbindelse med feltarbeid. HMS-avdelingen har startet med intern revisjon av NTNUs HMS-system og har valgt å fokusere på hvordan NTNUs retningslinje for feltarbeid fungerer i praksis. Det er fortsatt nødvendig å ha fokus på sikkerhet ved feltarbeid, og dagens retningslinje vil bli revidert i tråd med det som synliggjøres av mulige forbedringer gjennom revisjonene.

4.3.4 Strålevern

NTNUs bruk av strålekilder er regulert av Strålevernforskriften og føringer gitt i vår generelle godkjenning for forskningsmessig strålebruk fra Statens strålevern. Som ledd i NTNUs kontinuerlige arbeid med å gjøre strålevernet best mulig vil en i 2009:

- Arbeide videre med risikovurdering av strålekilder og bruk av disse (lokalt ved enhetene).
- Legge til rette for sikker håndtering av strålekilder ved brannutrykninger.
- Lage retningslinjer for transport og bruk av radioaktive kilder ute i felt.
- Utarbeide kompetansekrav for strålekildebrukere og strålevernskoordinatorer.
- Forbedre skilting og merking av strålekilder og omgivelser.

4.3.5 Brannvern

Det er ønskelig at brannvernarbeidet ved NTNU prioriteres høyere fremover. Drift og eiendom er i ferd med å finne fram til en godt fungerende samarbeidsform med interne og eksterne aktører. Det ses som viktig at arbeidet med å få brannvernet til å fungere godt fortsetter. Det er nødvendig å finne fram til riktig plassering av ansvar og roller. Det er også nødvendig at aktuelle personer tilbys kurs og mulighet til å skaffe seg nødvendig og riktig kunnskap. Drift og eiendom er i ferd med å utarbeide prioritert tiltaksliste som skal inn i budsjettprosess.

4.4 Forslag til prioritert tiltaksliste:

1. Gjennomføre NTNUs arbeidsmiljøundersøkelse.
2. Revisjon av NTNUs beredskapsplan.
3. Få på plass NTNUs brannvernarbeid.
4. Få på plass Samordningsavtale ved alle aktuelle enheter.
5. Sørge for bedre ivaretakelse av sikkerhet ved feltarbeid.
6. Sørge for bedre ivaretakelse av NTNUs ytre miljø ved å
    - Fokusere på å redusere avfallsproduksjon.
    - Sørge for bedre dusj- og garderobeforhold for ansatte som går/sykler til/fra NTNU.